

**UTBILDNINGSS-
OCH UTVECKLINGS-
TJÄNSTER**

HELSINGFORS UNIVERSITET

RELIGION I KONST OCH ARKITEKTUR SAMT PÅ SOCIALA MEDIER

Först och främst - det var väldigt roligt och inspirerande att jobba tillsammans med deltagarna under utbildningstillfällets två dagar. Samtidigt insåg jag i vilket stort behov deltagarna var av analytiska arbetsredskap för undervisningen och för de krav som läroplanen ställer.

Att använda Panofskys analysfaser är häpnadsväckande enkelt. Men samtidigt är det förstås uppenbart att metodiken kan utnyttjas på flera olika sätt och att det finns otroligt många visuella tecken och detaljer som kan uppmärksammas. Svårare blir det när man också skall känna till tidsperiodens konstnärliga strömningar och även föreliggande periodernas sätt att uttrycka likadana idéer konstnärligt. Samtida historiska detaljer kan man förstås studera oändligt. Men dessa utmaningar ska inte skrämna oss!

Överraskande nog är det ofta preikonografien som är den svåraste delen att genomföra i analysen. Det kräver tålamod att noggrant gå igenom olika visuella särdrag utan att genast hoppa in i berättelsernas och texternas värld. Det händer ganska ofta att man enbart noterar vissa icke-verbala tecken och element och går så fort som möjligt in i att verbalisera det visuella. Men då förlorar man lätt väsentliga aspekter av bilden. Liksom jag, som i årtal åskådade treenighetsikonen utan att se den stora kalk-liknande strukturen som Rubljov hade placerat in i sin målning.

Det var tydligen många av deltagarna som upplevde att den andra dagens metodologiska idéer var svårare och mera krävande. Ändå var det glädjande att se att några deltagare redan använde begrepp som denotation och konnotation som erfarna forskare. Bra gjort! De är ju inte några teoretiska konstigheter utan helt förståeliga grundelement som karakteriserar vår användning av olika tecken - också i språket. Samma gäller också i min åsyn metaforer och metonymiska uttryck. De tillhör ju i stort religionens "modersmål" och är så gällande i all religiös kommunikation i bilder, ord, ritualer, osv.

Johan Bastubacka

Docent, universitetslektor från teologiska fakulteten